

روز شمار زندگی امام خمینی (س)

به اهتمام:
علی اکبر رنجبر کرمانی

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

عنوان و نام پدیدآور: روزشمار زندگی امام خمینی (س) / به اهتمام علی اکبر رنجبر کرمانی.
مشخصات نشر: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری: ی، ۸۰۰ ص.

شابک: 3 - 067 - 212 - 964 - 978 - ISBN

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۷۹۹ - ۸۰۰.

موضوع: ۱. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. --
سرگذشتنامه. ۲. ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۲۰.

شناسه افزوده: الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س). ستاد شناخت و ترویج اندیشه‌های
امام خمینی (س). مؤسسه چاپ و نشر عروج.

رده‌بندی کنگره: ۹ / ۸۷ ر / ۱۵۷۶ DSR

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵ / ۰۸۴۲۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۸۱۴۵۸۹

کد / م ۲۵۱۸

www.ketab.ir

مؤسسه چاپ و نشر عروج

روزشمار زندگی امام خمینی (س) □

◆ طرح: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - ستاد شناخت و ترویج اندیشه‌های امام خمینی (س)

◆ به اهتمام: علی اکبر رنجبر کرمانی

◆ ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

◆ چاپ سوم: ۱۴۰۳ / ۵۰۰ نسخه

◆ قیمت:

101011000100106

روزشمار زندگی امام

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱۰، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۲۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
.....	أ..... مقدمه
..... ۱	بخش اول: روزشمار زندگی امام خمینی (س) از تولد تا سال ۱۳۴۰
..... ۱۳	بخش دوم: حوادث مهم ایران از سال ۱۲۸۱ - ۱۳۴۰
..... ۳۱	بخش سوم: روزشمار زندگی امام خمینی (س) از تبعید تا هجرت
..... ۱۰۳	بخش چهارم: گزیده حوادث مهم ایران از سال ۱۳۴۰ - ۱۳۵۷
..... ۱۶۳	بخش پنجم: روزشمار زندگی امام خمینی (س) از اقامت در پاریس تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷
..... ۱۹۹	بخش ششم: حوادث مهم ایران از اقامت در پاریس تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷
..... ۲۱۵	بخش هفتم: روزشمار زندگی امام خمینی (س) از پیروزی انقلاب اسلامی تا رحلت
..... ۷۹۹	فهرست منابع و مآخذ

مقدمه

پرداختن به تاریخ زندگانی مردی بزرگ و تاریخ‌ساز، چون امام خمینی (س) هم آسان است و هم مشکل؛ آسان است از آن جهت که این مرد بزرگ در دههٔ اخیر عمر خود، نه فقط انقلابی عظیم را تا پیروزی رهبری کرد، بلکه در سطح منطقه و جهان، شخصیتی مؤثر و سرنوشت‌ساز بود؛ از همین رهگذاران لحظه‌ای که زمام رهبری انقلاب شکوهمند اسلامی را در دست گرفت تا روزی که به دیدار خدای خویش شتافت، همواره نام او و مواضع و تصمیماتش در صدر اخبار و مقالات رسانه‌های گروهی جهان قرار داشت. این حضور حتی پس از بیش از بیست سال از درگذشت وی همچنان ادامه دارد به گونه‌ای که در بیشتر دایرةالمعارف‌های معتبر سیاسی جهان، بخش مفصلی به این مرد بزرگ و تاریخ‌زندگی و افکار و اندیشه‌های او اختصاص داده شده است. از این رو پژوهشگری که بخواهد دربارهٔ زندگی امام خمینی (س) به تحقیق بپردازد با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و کتابخانه‌ها یا انبوهی از خبر و مطلب رویرو می‌شود. اما این کار در عین حالی که از نظر وفور خبر و مطلب و منبع و مأخذ، کاری آسان می‌نماید، کاری صعب و مشکل است؛ زیرا هرکسی از ظن خود، یار این چهرهٔ نادر تاریخی شده است؛ به‌ویژه که حاصل کار و نتیجهٔ مبارزات و مواضع سرسختانهٔ او در ارکان حاکمیت مستکبران و زورمندان و زورمداران جهان تزلزل افکنده است.

اما دشواری اصلی در مورد نگارش تاریخ زندگی امام خمینی (س) به شکل روزشمار در این است که دوره زندگی امام خمینی، برخلاف آنچه در بادی امر به نظر می‌رسد، زندگی‌ای «پرحادثه» نیست؛ اما او «حادثه‌آفرین» بوده است. برای توضیح مطلب باید گفت که امام خمینی، یک رهبر سیاسی متعارف، از آن نوع که قبل از او در تاریخ بسیار دیده‌ایم نبود. رهبران و مردان بزرگ سیاسی که تاکنون در تاریخ به آنها برخورد کرده‌ایم، هر روز در جایی و در کاری بوده‌اند. روزی در فلان میدان جنگ و روزی در بازدید از فلان طرح و روزی در مسافرت و ... از این رو نوشتن روزشمار زندگی آنان کاری است آسان. اما امام خمینی با آن که آن همه حادثه‌ها در سطح ایران و منطقه و جهان آفرید خود شخصاً، حضور عملی در آن حادثه‌ها نداشت. او «رهبر» بود به مفهوم واقعی کلمه؛ و آن همه ماجرا به اعجاز قلم و بیان مسیحایی خویش آفرید. از این رو باید گفت حوادث زندگی او، به‌ویژه زندگی سیاسی او، همان بیانیه‌ها، اعلامیه‌ها و سخنرانی‌های حادثه‌آفرین او بوده‌اند؛ و همین جاست که کار را بر کسی که می‌خواهد روزشمار زندگی او را بنویسد، مشکل می‌کند.

در این کتاب زندگی پیشوای بزرگ اسلام در قرن بیستم، به چهار دوره تقسیم شده است:

۱. از تولد تا سال ۱۳۴۰ هجری شمسی

۲. از سال ۱۳۴۰ تا مهاجرت به پاریس

۳. از مهاجرت به پاریس تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷

۴. از ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تا رحلت

تقسیم زندگی حضرت امام خمینی (س) به چهار دوره با توجه به ویژگی‌های دوره‌های مختلف زندگی ایشان، انجام شده است. در دوره اول، امام فردی است عادی؛ و حوادث زندگی او نیز حوادثی عادی است. شبیه به زندگی میلیون‌ها انسان دیگر. اما در همین دوره، امام کودکی و نوجوانی ویژه‌ای را تجربه می‌کند. اگرچه در خاندانی باصل و نسب و اهل علم و دارای ریاست و نفوذ مذهبی به دنیا می‌آید، از نعمت وجود پدر و به فاصله اندکی مادر محروم می‌گردد؛ وارد حوزه علمیه می‌شود و

به سرعت مدارج علمی و اخلاق عملی را طی می‌کند؛ تا جایی که در زمان مرجعیت عامه مرحوم آیت‌الله بروجردی از بزرگان درجه اول حوزه علمیه قم و یکی از چهره‌های شاخص آن می‌گردد. دخالت امام در سیاست، در این دوره، در چارچوب مصالح حوزه و حفظ جایگاه رهبری آیت‌الله بروجردی قرار دارد.

در دوره دوم، امام خمینی یکی از مراجع تقلید شیعه می‌شود؛ به ابتکار او حوزه‌های علمیه در برابر رژیم شاه و سیاست‌های استعماری قدرت‌نمایی می‌کنند. رژیم شاه پس از یک عقب‌نشینی موقتی، دست به حمله‌ای گسترده و هراس‌افکن می‌زند. بسیاری صحنه را خالی می‌کنند، اما این امام خمینی است که می‌ماند و تقیه را حرام می‌داند و یک تنه تصمیم به مبارزه با شاه و آمریکا می‌گیرد و توده‌ها نیز رو به سوی او می‌آورند و رهبر خود را تشخیص می‌دهند. در این دوره امام خمینی، شخص اول مقاومت اسلامی در برابر رژیم شاه است. او روز به روز در میان مردم نفوذ بیشتری پیدا می‌کند. و این رهبری به تدریج آن قدر محرز می‌گردد که رژیم شاه با انتشار مقاله‌ای در ۱۹ دی ۱۳۵۶ در روزنامه اطلاعات و توهین به شخص امام، در واقع آتش در هستی خود می‌اندازد. از این زمان به بعد، پدیده «انقلاب اسلامی ایران» روز به روز با قدرت و قوت رخ می‌نماید و روزهای رژیم شاه به شماره می‌افتد. در یک حرکت انفعالی و براساس توطئه مشترک شاه و صدام، امام خمینی مجبور به مهاجرت به پاریس می‌گردد. دوره سوم زندگی امام خمینی، اقامت تقریباً پنج ماهه ایشان در پاریس است. در این دوره امام خمینی رهبری بلامنازع انقلاب را در دست دارد و این مواضع، سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و اعلامیه‌های اوست که سرنوشت ایران و بلکه جهان را رقم می‌زند.

دوره چهارم، دوره ده ساله رهبری جمهوری اسلامی است در کوران حادثه‌ها و توطئه‌های داخلی و خارجی. نابسامانی‌های برجای مانده از دوران گذشته، نابسامانی‌ها و درهم ریختگی ناشی از یک سال شعله ور بودن آتش انقلاب در کشور، توطئه گروهک‌های مخالف نظام اسلامی، کم‌تجربگی یاران در اداره امور، جنگ مسلحانه و تجزیه‌طلبی در گوشه و کنار کشور و سرانجام تحمیل جنگی طاقت‌فرسا و طولانی همراه با ترورهای ناجوانمردانه منافقان و مزدوران و از دست دادن یارانی چون مطهری،

بهشتی، باهنر و رجایی تا شهدای محراب و... گوشه‌ای از انبوه مشکلاتی بوده است که امام خمینی در دهه هفتم عمر خود با آن روبه‌رو بوده است.

در تنظیم این زندگینامه روزشمار، چهار دوره‌ای که برشمرده شد موردنظر بوده است. در دو دوره اول با مراجعه به کتاب‌های تاریخی، خاطرات چاپ‌شده شخصیت‌های روحانی و سیاسی، مراجعه به کتاب‌ها و منابعی که در آنها ذکری از امام خمینی شده است، روزشمار زندگی ایشان تنظیم گردیده است. اما برای آن که خواننده بتواند درکی از شرایط اجتماعی و سیاسی ایران در این ادوار داشته باشد و به علل و انگیزه‌های مواضع امام خمینی در شرایط خاص خود پی ببرد، در کنار آن از مهمترین حوادث و رویدادهای سیاسی ایران نیز یاد شده است. در دوره دوم، نظر به این که جهت‌گیری سیاسی امام خمینی، براندازی نظام سلطنتی بوده است، مهمترین اخبار و رویدادهای سیاسی مبارزاتی ضمیمه شده است تا خواننده آهنگ رو به شتاب مبارزات مردم ایران را برای سلف کردن رژیم شاهنشاهی به خوبی درک کند و راز این نکته را دریابد که چگونه آیت‌الله‌العظمی خمینی «امام خمینی» و رهبر بلامنازع انقلاب شد.

در دوره‌های سوم و چهارم، سرنوشت سیاسی و اجتماعی ایران را اعلامیه‌ها، مصاحبه‌ها و سخنرانی‌های امام خمینی رقم می‌زد. از این‌رو در این ادوار نیازی به آوردن اخبار توضیحی نبود. با این حال با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایر اسناد و مدارک، بویژه خاطرات منتشرشده رجال سیاسی در داخل و خارج ایران و مقایسه آنها با مواضع امام خمینی (س)، سعی شده است بخشی از سخنان امام خمینی که در ارتباط مستقیم با مسائل روز بوده است به صورت خلاصه و اغلب عیناً از متن آورده شود. این گرایش در دوره پس از پیروزی انقلاب پررنگ‌تر است، اما اگر می‌خواستیم همه اخبار سیاسی کشور را یاد کنیم، در آن صورت باید به جای روزشمار زندگی امام خمینی، روزشمار تاریخ ایران را تنظیم می‌کردیم و از مقصد دور می‌شدیم؛ علاوه بر این، در زمینه تاریخ ایران به صورت روزشمار مورخان و نهادهای تحقیقی گوناگون دست به تألیفات زده‌اند. از این‌رو صرفاً به ذکر دیدارها، سخنرانی‌ها، فرمان‌ها، اجازه‌نامه‌ها و اعلامیه‌های

امام راحل (س) بسنده شد؛ اما در هر مورد با در نظر گرفتن «شرایط و اوضاع روز» بخشی از سخنان و بیانات امام آورده شده است. صعوبت و اشکال کار نیز در این بخش بیشتر از سایر بخش‌ها بود. گاه برای انتخاب یک جمله یا پاراگراف از متن سخنان امام، بارها و بارها صفحات روزنامه‌ها ورق خورده است. در این زندگینامه روزشمار، خواننده درمی‌یابد که رهبر بزرگ انقلاب اسلامی ایران، در دو دههٔ اخیر زندگی خود، چگونه در عین حالی که از دقایق و جزئیات زندگی دینی و روحانی خویش، غافل نبوده و وظایف و مسئولیت‌های سنتی یک مرجع تقلید را از درس و بحث و پرداخت شهریه و وجوهات شرعی و تصدی امور حسبه تا اجازهٔ تصدی این امور به افراد واجد شرایط به شکل دقیق و با رعایت همهٔ جوانب آن ایفا و اجرا می‌کند، در همان حال از وضع زندانیان سیاسی، اوضاع فلسطین و لبنان، انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا و آمریکا، توطئه‌های رژیم شاه و انتخاب بهترین شیوهٔ مبارزه آن هم با احتیاط‌ها و هوشمندی‌های مردی در جایگاه رهبری نیز غافل نبوده است. به‌ویژه در دههٔ آخر عمر امام، خواننده متوجه مسئولیت‌های طاقت‌فرسایی می‌شود که بر دوش آن مرد بزرگ در سال‌های پیری و کهولت سنگینی می‌کرده است. در این ده سال اخیر، اوست که هم مرجع تقلید است، هم رهبر سیاسی است و هم فرمانده کل قوای یک کشور در حال جنگ؛ و هم آن‌چنان محبوب مردم کشور خویش است که تقاضای ملاقات انبوه طرفدارانش را نمی‌تواند نادیده بگیرد و گاه در یک روز با چند گروه دیدار می‌کند و از همین دیدارها فرصتی برای «رهبری» می‌سازد، و در همان حال به نامهٔ یک اسیر، یا یک دانش‌آموز یا زنی روستایی جواب می‌دهد؛ اختلافات مسئولان مملکت را در امور مختلف برطرف می‌کند و در امور اجرایی ریز و درشتی که نظرش خواسته می‌شود، راهنمایی می‌کند. با همهٔ این‌ها، واقعیت این است که ترسیم همهٔ ابعاد و جوانب زندگی امام راحل (س) آن‌طور که باید و شاید نه با این زندگینامهٔ روزشمار امکان‌پذیر است و نه با نگاشتن کتابی تفصیلی و چند جلدی. این کتاب می‌تواند، منبع و مدخلی برای ورود به تاریخ زندگی امام خمینی و منبعی برای اطلاع از فعالیت‌های روزمرهٔ امام باشد. با این حال این کتاب ویژگی‌ها و مزایای خاص خود را دارد. در

و □ روزشمار زندگی امام خمینی (س)

درجهٔ اول همان‌طور که ذکر شد بیانگر مواضع و آراء و افکار امام خمینی در مراحل مختلف تاریخ ایران و در برابر حوادث روز است؛ از این رهگذر، و در مرتبهٔ دوم، به نوعی بیانگر سیر تحولات فکری و مواضع سیاسی، فقهی، اجتماعی و اقتصادی امام خمینی نیز می‌باشد؛ و دست‌آخر این‌که، این کتاب خلاصه‌ای است از تمام بیانات، نظرات، اعلامیه‌ها و مصاحبه‌های امام خمینی و خواننده با خواندن و مراجعه به این کتاب در حقیقت، خلاصه‌ای از دورهٔ ۲۱ جلدی «صحیفهٔ امام» شامل مصاحبه‌ها، سخنرانی‌ها و فرمان‌ها و اجازه‌ها و اعلامیه‌های امام خمینی را خوانده است.

www.ketab.ir